

آشنایی با خط قرآن کریم

دانش آموزان عزیز!

خدا را سپاس می‌گوییم که شما می‌توانید به تدریج همه‌ی قرآن را بخوانید. از این درس به بعد، آیات هر درس، مانند صفحه‌های قرآن کریم آمده است. از این رو خوب است در ابتدا با برخی از ویژگی‌های خط قرآن کامل آشنا شوید. این ویژگی‌ها به شرح زیر است.

۱- برخی از حروف گاهی به شکل دیگری نوشته شده است؛ مانند :

ر ← ر

ک ← ک

م ← م

تمرین - این کلمات قرآنی را بخوانید.

لِیَوْمٍ عَلَیْهِمْ أَسْلَمَ
كُفْرًا أَحْمِلُكُمْ رَبُّكُمْ
أَمْرُنَا عَزِيزٌ لِشَاعِرٍ

۲- برخی حروف روی هم نوشته شده است؛ مانند:

نَحْنُ ← نَحْنُ بِخَلْقِهِمْ ← بِخَلْقِهِمْ يُجَادِلُنَا ← يُجَادِلُنَا

تمرین - این کلمات قرآنی را بخوانید.

تَجْرَى مُخْلِصِينَ
الْخَيْرَةَ تُخَفِّهُ
يَجْحَدُ يُحِبُّ
يُجْرِمُونَ يَجْعَلُوهُ

۳- گاهی صدای «ا» به صورت «اُ» نوشته شده است؛ مانند :

رَزَقْنَاهُمْ ← رَزَقْنَاهُمْ
سَمَّاكُمْ ← سَمَّاكُمْ
يُخَادِعُونَ ← يُخَادِعُونَ
أَدْرَاكَ ← أَدْرَاكَ

تمرین - این کلمات قرآنی را بخوانید.

سُبْحَانَ صَلِحًا يَسْمَاءُ بَرَكَتًا أَرْسَلْنَاكَ
سَمَوَاتٍ خَالَتْكُمْ مِنَ الْكُتُبِ ءَاثِرٍ تَعْلَى

۴- گاهی صدای «ا» به صورت «اُ» روی «و» ناخوانا نوشته شده است؛ مانند :

الصَّلَاةَ ← الصَّلَاةُ
الزَّكَاةَ ← الزَّكَاةُ
حَيَاةً ← حَيَاةً

تمرین - این کلمات قرآنی را بخوانید.

صَلَوَاتِكَ كَمِشْكُورَةٍ النَّجْوَةِ مَنُورَةٍ بِالْغَدْوَةِ

۵- گاهی صدای «ی» کوچک به شکل «یُ» نوشته شده است، مانند :

بِهِ ← بِهِ
عَبْدِهِ ← عَبْدِهِ
هَذِهِ ← هَذِهِ

تمرین - این کلمات قرآنی را بخوانید.

قَدْرِهِ بَصْرِهِ طَعَامِهِ ءَايَتِهِ

قرآن آموزان عزیز!

در جلسه‌ی قبل با ویژگی‌های خط قرآن کامل آشنا شدید. از این رو آیات قرآن کریم در هر درس، به صورت یک صفحه‌ی قرآن کامل، آمده است. چه خوب است در صورتی که در مدرسه قرآن کامل موجود است، آن‌ها را به کلاس بیاورید و پس از یافتن آیات درس، آن آیات را از روی مُصَحَّف شریف بخوانید.

◀ **تمرین اول:** آیات ۹۴ تا ۱۰۲ سوره ی نحل* را برای هم، گروهی بخوانید.

وَلَا تَتَّخِذُوا أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ فَتَزِلَّ قَدَمٌ بَعْدَ ثُبُوتِهَا وَتَذُوقُوا السَّوْءَ بِمَا صَدَدْتُمْ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ^ز وَلَكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٩٤﴾ وَلَا تَشْتَرُوا بِعَهْدِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا^ج إِنَّ مَا عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٩٥﴾ مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ^ن وَلَنَجْزِيَنَّ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً^ز وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾ فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٩٨﴾ إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٩٩﴾ إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ ﴿١٠٠﴾ وَإِذَا بَدَّلْنَا آيَةً مَكَانَ آيَةٍ^ل وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُنزِّلُ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفْتَرٍ^ج بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠١﴾ قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَهُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ ﴿١٠٢﴾

* حیاة

◀ **تمرین دوم:** هر یک از شما با انتخاب معلم، یک یا چند سطر از این آیات را با صدای بلند بخوانید و سایر دانش آموزان از روی کتاب خود خط ببرند.

فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

زمانی که قرآن می‌خوانی به خدا پناه ببر از شیطان رانده شده.

سوره ی نحل، آیه ی ۹۸

آداب خواندن قرآن

قرآن پیام و کلام خداست، وقتی می‌خواهیم قرآن بخوانیم، آداب خواندن قرآن را رعایت کنیم.

۱- تمیز و پاکیزه باشیم و پیش از خواندن قرآن وضو بگیریم.

۲- قرآن را شبیه نوار و زیبا بخوانیم.

۳- پیش از خواندن قرآن بگوییم:

«أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ»

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»

۴- در بین خواندن قرآن، حرف نزنیم و ساکت باشیم.

۵- سعی کنیم هر روز قرآن بخوانیم، تا آن جا که می‌توانیم معنای آن را بفهمیم و به دستورهای آن عمل کنیم.

چه خوب است این پیام قرآنی را در آیات درس پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

تمرین اول

قرائت آیات درس را از نوار گوش کنید و با نشان دادن خط همراه با نوار بخوانید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.

سوره‌ی انعام، آیه‌ی ۱۰۲

۱- لا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ

نیست خدایی جز او، که خالق هر چیز است.

۲- فَاقْرَأُوا مَا تيسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ

پس بخوانید آنچه می‌توانید از قرآن؛

... وَ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَ آتُوا الزَّكَاةَ وَ آقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا

و نماز را به پا دارید و زکات بپردازید و به خدا (یعنی: در راه خدا) قرض نیکو بدهید؛

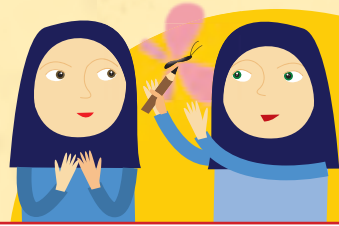
سوره‌ی مُرْتَل، آیه‌ی ۲۰

... وَ اسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

و آمرزش بخواهید از خدا که قطعاً خدا بسیار آمرزنده‌ی

مهربان است.

کار در کلاس

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

- ۱- لا : نه، نیست خدا
- ۲- إله : نه، نیست خدا
- ۳- زَكَاة : نماز زکات
- ۴- غَفُور : بسیار آمرزنده مهربان
- ۵- رَحِيم : بسیار آمرزنده مهربان

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

۱- **أَلَا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ**   آگاه باشید قطعاً ... ، او ... .. است.

سوره‌ی شوری، آیه‌ی ۵

۲- **وَاقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ** و به پادارید ... را و بپردازید ... را و ... .. را.

سوره‌ی نور، آیه‌ی ۵۶

۳- **وَإِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ**   و ... ی شما ... ی یکتاست، ... .. بی جزا، که بخشنده‌ی ... .. است.

سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۱۶۳

چه خوش است صوت قرآن ز تو دلربا شنیدن

روزی علامه بحرالعلوم وارد حرم حضرت علی علیه‌السلام شد و ناگهان شروع به خواندن این شعر کرد:

چه خوش است صوت قرآن، ز تو دلربا شنیدن به رُحَّتِ نظاره کردن سخن خدا شنیدن

از او سؤال شد: برای چه، هنگام ورود به حرم، این شعر را خواندید؟

پاسخ داد: وقتی وارد حرم مطهر شدم، حضرت مهدی علیه‌السلام را دیدم که در کنار ضریح نشسته و با صدای بلند قرآن می‌خواند؛ چون ایشان را در حال خواندن قرآن دیدم، بی اختیار این شعر بر زبانم جاری شد.*

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را با نوار تمرین کرده و سعی کنید شبیه نوار بخوانید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید.

۱- قَالَ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا نَسِيتُ

سوره‌ی کهف، آیه‌ی ۷۳

۲- هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ

سوره‌ی حشر، آیه‌ی ۲۴

۳- وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ، وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

سوره‌ی آعراف، آیه‌ی ۲۰۴

تمرین سوم

در عبارات تمرین فوق، زیر پایه‌های همزه که از حروف ناخوانا هستند، خط بکشید.

فَعَالِيَّت

هر روز مقداری از آیات ۱ تا ۱۰ سوره‌ی شوری را از روی صفحه‌ی بعد بخوانید. سعی کنید شبیه نوار قرائت کنید.

سورة الشوریٰ آیاتها ٥٣

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمْدٌ ۝١ عَسَقَ ۝٢ كَذَلِكَ يوحىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ
 اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝٣ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
 وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ۝٤ تَكَادُ السَّمَاوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ
 وَالْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِي
 الْأَرْضِ ۝٥ الْإِنَّا لِلَّهِ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ۝٦ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ
 دُونِهِ أَوْلِيَاءَ اللَّهُ حَفِيفٌ عَلَيْهِمْ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ۝٧
 وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا
 وَتُنذِرَ يَوْمَ الْجَمْعِ لَا رَيْبَ فِيهِ فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي
 السَّعِيرِ ۝٨ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُدْخِلُ
 مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ۝٩
 أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ فَاللَّهُ هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ
 وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝١٠ وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ
 إِلَى اللَّهِ ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ۝١١